

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Namen in pomen verske šole.

Katoliški možje delajo že iz kraja, odkar velja sedanja šolska postava, na to, da se iz nje odpravi, kar je na kvar ljudstvu. Izmed njih pač ni nikomur na misli, da se naj odpravi iz nje tudi to, kar je v njej v resnici dobro. Liberalci pač vedó sami, da je takó ali oni vedó tudi, da je njih moč pri ljudeh največja, ako in tem bolj, čem bolj je njih srce prazno kršč. čutov, glava pa jim je polna namišljene „prosvete.“ In v to jim, kakor se jim dozdeva, služi nova šola dobro, zato jim je ona „sveta“ in gorje njemu, kdor je ne hvali na vse grlo!

Lehko se torej ve, da liberalcem ni po volji predlog kneza Liechtensteina, ki meri na to, da naj velja za kat. otroke kat. šola in se naj torej šolska postava popravi v tem oziru. To je jasno in kdor je pravi ud kat. cerkve, ne more soditi drugače. In prav zato, ker je stvar jasna, bojijo se liberalci za svojo šolo in podtikajo knezu Liechtensteinu Bog večni zna, kaj vse, samo resnice ne. Zato čemo pa mi našim bralcem, naj izvedó, kaj velja v resnici beseda: verska šola in kaj se ji le podtikuje, v naslednjem podati po „Slovenci“ ves govor kneza Liechtensteina z dne 19. marcija v drž. zboru. Upamo, da dobé v njem orožja dovolj, s katerim odvrnejo od sebe tiste liberalne nadležneže, ki se loté vajo tudi njih in jim pokažejo vrata, če ne gre drugače. Besede kneza pa so te le:

Gospóda moja! Nasprotniki in zavezniki v visoki zbornici mi bodo gotovo priznali, da sem s početka svojega političnega življenja vedno odkrito in brez ozirov zagovarjal nazore svoje stranke. Naše obnašanje je bilo vedno napad iz lica v lice. Velika nasprotja se ne morejo zvičajno prikriti, temveč izbojevati in le tako moremo priti do trajnega in častnega miru, ki ga vsi želimo. Mir napravi vojska. Kolikor večja pa so nasprotja, tembolj se moramo varovati, da jih umetno ne množimo.

Ko je g. poslanec za trgovsko zbornico v

Hebu, dr. Plener, v generalni debati preše na ljudsko šolo, zdelo se mi je najprvo, da hoče rabiti priljubljeno in hvaležno govorniško sredstvo: nasprotniku podtakniti bedasta načela in tako vstvarjeno pošast pobijati in uničiti. Prišel pa sem takoj na drugo misel, da mu je popolnoma nejasen namen konservativcev in šolskega vprašanja, nejasno bistvo verske šole, da ni podučen o vredbi verske šole, kakoršnja je v inozemstvu in prav dobro deluje, (Smeh na levičici — prav dobro! na desnici) in da ne pozna namenov, ki so, škoda, razširjeni med enim delom liberalnih učiteljev. (Prav dobro! na desnici.) Moja dolžnost in naloga je, da Vam jasno določim namen konservativne stranke gledé ljudske šole, in srečen bodem, ako razodenem pravo preporno točko med nami, ki je zakopana pod kopico zmot in predsodkov. (Prav dobro na desnici.) Kot vspeh svojega govora pričakujem da me razumite. Na to pač ne mislim, da bi Vas pridobil za svoje nazore. (Veselost in prav dobro! na desnici.) Tega ne zmorejo v političnem boji dokazi jednega govornika, to premore le politična nadsila, ako je pokazala gotova in neovrgljiva dejanja.

Kaj je namen naše stranke? V tem oziru je še danes velika zmota, kateri moram pripisovati veliko onega vznemirjenja, ki ste ga pokazali v svojih peticijah, govorih in časnikih o priiliki našega predloga. Te zmote pa niste ne Vi, ne mi krivi, temveč izvira naravnost iz zgodovinskega razvoja šolskega vprašanja v Avstriji. Ker smo mi konservativci takoj sprva napali novo šolo zaradi verskih pomislekov, akoravno je nikakor popolnoma ne obsojamo, predbacivajo nam, češ da hočemo zopet vpeljati staro šolo in da iz diplomatskih ozirov skrivamo svoje namene. To nikakor ni resnično. Stara šola, katero napačno imenujete konkordatsko, je cerkvi dala posebne pravice, katerim se ne smemo odreči, pa ji je naložila poleg njenega poklica tudi mnogo bremen in dolžnosti; stara šola, katero je pred letom 1868 država v

denarnem oziru zelo zanemarjala, ni več zado-
stovala. Pravih, zavednih katolikov teorija
namerava, da morate cerkev, kot božja naprava
in država, kot zastopnica krščanskih stariših v
ljudski šoli splošno in enakomerno voditi podnk
in vzgojo. (Dalje prih.)

Vesela zmaga Slovencev. *)

Kdo bi si bil pred desetimi leti mislil, da
bode tako trdna trdnjava nemčurjev kedaj pala?
Kdo bi si bil upal reči, da bode nemška straža
ob bistri Savinji kedaj izgubila svojo moč? Saj
so trdnjavo stražili in otrjevali sami nemški
vitezi s slovenskimi imeni ter so nemštvo stra-
žili sami pragermani, rojeni večidel na sloven-
ski zemlji. A možje, ki so stavili to nemčur-
sko trdnjavo in jo obdali krog in krog s stolpi
bogatašev, ti so pač pozabili računati na moč
in stanovitnost slovenskega ljudstva. In tako
je prišlo, da je ta nemčurska trdnjava, ko pri
prvem naskoku, dne 26. marcija, od strani vr-
lih naših slovenskih junakov se razsula, in naši
možje so tako ko pri prvi odločilni bitki vzeli
celi veliki Celjski okraj v svojo last. Čast in
slava torej našim vrlim možem, živeli!

Priprave k temu ozodopolnemu boju bile
so na obeh stranéh, v obeh taborih velike. Kar
se nas Slovencev tiče, nismo držali rok križem;
katerim je kaj za blagor in neodvisnost naroda,
vsi so delali pridno, delali so pošteno. Mi smo
naše može lepo opominjali, naj storijo v dan
volitve vsi svojo sveto dolžnost; svarili smo
jih, da naj nikar ne oddajo ali prodajo svojega
naroda, ali da bi postali strahopetni beguni,
pa ostali doma; povedali smo jim, da je sveta
dolžnost vsakega moža, da se potegne za naš
mili dom, za našo neodvisnost, za naše pravice.
In slava našim vrlim možem! Zastopili in ubo-
gali so nas; vsi, kar jih ima srce še na pravem
mestu in pamet, ne pa slame v glavi. Le ne-
koliko jih je postalo ali begunov, strahopet-
cev, ki so ostali doma in pa izdajalcev, kateri
so očitno prestopili na uno stran, kakor Blaž
Hrovat pa Ulrik Jerič, iz spodnjih pa gornjih
Grušovclj, lepo pač to ni za-nje!

Pa tudi nemčurska stranka ni rok križem
držala. Na vse pretege so letali pa se vozarili
okrog, naših mož loviti, ter so jim denar, blago,
čast in slavo obetali, vse za to, da bi prestopi-
li v njih tabor. A mesto mož, dobili so v
celem brco po nosu, da se jim je zdaj obesil do
tal. Izvzame se le gospa Mica Žuža, krčmarica
„zur Krone“ v Žalcu; ona je seveda od ultra-
nemške rodovine in seveda od samih trdih Nem-
cev živi, in mislim, da bode posihmal tudi mogla

živeti, sicer pa niso v Savinjski dolini nikogar
naših dobili, razven onih dveh preimenovalih
„mož ali ka-li.“

G. Simon Kuček, pivovar v Žalcu, pa je
vrl mož slovenske korenine. Njega so nemčurji
noč in dan nadlegovali ali dal jim je tako brco
po nosu, da jim še zdaj po glavi doni. Žugali
so mu, namreč ravnatelj iz Štor in drugi, da
kaplje pive več od njega ne vzamejo, ako go-
spod Kuček izdajalec svoje domovine ne po-
stane. Ali glej čudo! Gospod Kuček je ostal
kljuba vsemu pritisku vrl sin matere Slave,
zvest mož naroda slovenskega. Ko je bilo naj-
bolj kritično trenutje, volil je naše može; čast
mu, živel! A poslušajte, kaj se zgodi. Ko je
g. Kuček oddal svoj volilni list ter je odšel iz
dvorane pa stopil na ulico, ko ga obsujejo nem-
čurji in mu očitajo, zakaj da je Slovenec. Zato
odpove mu ravnatelj iz Štor ko vse pivo. A vrli
g. Kuček pové mu tudi v lice: „Jaz nisem več
maloleten, ne potrebujem več varuha, najmanj
pa nemčurja; ako mojega piva nočete, pa ga
pustite, moje pivo bodo že Slovenci popili!“

Slovenci, ali veste zdaj, kaj imate storiti?
Slovenec enkrat ni hotel nemčurjev voliti in ko
nočejo več pri njem kupovati. Nemčurji pa vedno
in vedno zoper nas volijo in rujejo, a Slovenci
še vendar pri njih kupujete. To ne sme več
biti. Posnemajte nemčurje in nikdar več nič ne
kupujte pri naših nasprotnikih in sovražnikih,
saj imamo že dovolj poštenih slovenskih kup-
cev in obrtnikov; le vsi svoji k svojim! Kdor
ni z nami, on je zoper nas.

Rodoljubi slovenski, delajmo vsi brez iz-
jeme na to, naj hodi naše ljudstvo k našim
ljudem kupovat, podučujmo ljudstvo, naj pod-
pira naše kupce in obrtnike, saj oni bodo go-
tovo z dobrim blagom in v dober kup postregli
našim ljudem, in bolj, ko jih bomo podpirali,
boljši kup nam bodo blago dajali. Posebno pa
Vam, rodoljubi slovenski, vsem priporočam na-
šega slovenskega pivovarja, g. S. Kuček-a v
Žalcu na Spodnjem Štajarskem. Njega vsi na
vse kraje po slovenskem svetu naznanimo in
vsem krčmarjem priporočajmo! Njegovo pivo je
izvrstno blago, in kar je največ vredno, to je,
da je poleg svoje dobrote še jako v dober kup.
Vsaki slovenski krčmar moral bi Kučekovo
pivo točiti. Slovenci, posnemajmo tedaj naše
nasprotnike!

Zmaga pri volitvah v okrajni zastop Celj-
ski v velikem posestvu ima velik pomen za
celo slovensko ljudstvo. Zdaj bodo naši imeli
odločilno besedo v šolskih in drugih rečéh. Zdaj
ne bodo se več mogli nemčurji ponašati s svojimi
kmeti, kateri hočejo le nemško imeti; njih nem-
ška straža ob bistri Savinji je preč, njih trd-
njava je razsuta. Zato pa se je tudi te zmage
veselilo vse slovensko ljudstvo prav iz srca ter jo
je praznovalo na različne načine. Vrli Žalčani so

*) Le-te vrste smo dobili iz kmečkih rok in podamo
jih blizu, kakor so nam prišle v roke. One povejo našim
bralcem najboljše, kaj pomeni za nas ona zmaga, zmaga
pri volitvah veleposestva v okr. zastop v Celji. Ured.